

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

הזאה על הכהן בימי פרישתו

(ח' א') **תניא:** (1) אחד זה ואחד זה (כהן השורף הפרה, וכהן גדול ביום הכיפורים) מזין עליו כל שבעה (של הפרשה) מכל (אפר) חטאות (=פרות אדומות) שהיו שם (בבית המקדש למשמרת). דברי רבי מאיר. (2) רבי יוסי אומר: אין מזין עליו אלא שלישי ושביעי (לפרישתו) בלבד. (3) רבי חנינא סגן הכהנים אומר: כהן השורף את הפרה מזין עליו כל שבעה. כהן גדול ביום הכיפורים אין מזין עליו אלא שלישי ושביעי.

(ומסיק) דכולי עלמא להני תנאי אמרינן (טומאה דחוויה היא, ובעינן טהרה מעלייתא, וכן) טבילה בזמנה מצוה. והכא בהא קמיפלגי: רבי מאיר סבר מקשינן הזאה לטבילה. ורבי יוסי סבר לא מקשינן הזאה לטבילה.¹ ורבי חנינא סגן הכהנים לא מקיש, וכהן השורף את הפרה, מעלה בעלמא הוא.

(ח' ב') כמאן אזלא הא **דתנו רבנן:** אין בין כהן השורף את הפרה לכהן גדול ביום הכיפורים (בשבעת ימי הפרישה), אלא שזה (כהן גדול ביום הכיפורים) פרישתו לקדושה,² וזה (השורף את הפרה) פרישתו לטהרה (להחמיר בטהרתו)³ ואין אֶחָיו הכהנים נוגעין בו (שמא יטמאוהו).

כמאן? או רבי מאיר או רבי יוסי. דאי רבי חנינא סגן הכהנים, הא איכא נמי הא (שזה מזין עליו כל שבעה, וזה אין מזין עליו כל שבעה).

(ומקשה) רביעי (לפרישתו) למה לי הזאה כלל? לא בשלישי (לטומאה) איכא לספוקי (דהא משפירש לא נטמא במת), ולא בשביעי איכא לספוקי!⁴

ולטעמין, הזאה כל שבעה מי איכא? והא קיימא לן דהזאה שבות, ואינה דוחה את השבת! אלא מאי אית לך למימר? שבעה לבר משבת, הכא נמי, שבעה לבר מרביעי.

אמר רבא: הלכך, כהן גדול ביום הכיפורים, דלא בדידן תליא מילתא אלא בקביעא דירחא תליא מילתא (מתי יחול יום הכיפורים), בתלתא בתשרי בעי לאפרושי (שבעה ימים קודם יום הכיפורים), וכל אימת דמתרמי תלתא בתשרי, מפרשינן ליה.

אבל כהן השורף את הפרה, דבדידן תליא מילתא (שאין זמנה קבוע) מפרשינן ליה ברביעי בשבת, כי היכי דניתרמי רביעי שלו בשבת (ולא יפסקו הזיותיו אלא יום אחד).

¹ הזאה בזמנה לאו מצוה היא, וכי כתיב שלישי ושביעי, שלא יקדים וישהה בין הזאה להזאה ארבעה ימים. אבל אם השהה הזאתו לזמן מרובה, לית לן בה. רש"י.

² ליכנס למחנה שכינה, ולא יהא לבו זחה עליו, ויהא נבדל מכל קלות ראש, שחלה עליו אימה בהבדלתו מן הבריות. רש"י.

³ מפני קל שעושיין בו לטמאו בו ביום להטבילו להוציא מלבן של צדוקים, לכן החמירו בטהרתו שלא יהא אדם נוגע בו. רש"י.

⁴ שאם היה שביעי לטומאתו, הרי יום אחד לפני פרישתו שלישי לטומאה, נמצא שלא היזה בשלישי, והזאת שביעי בלא שלישי אינו כלום. רש"י.

הגיליון מבוסס על ספרי "נתיבי הלכה" על מסכתות הש"ס:
בהסכמת הרבנים הגאונים: הרב שריה דבליצקי זצ"ל,
ויבדלחט"א הרב אשר וייס
והרב שריאל רוזנברג שליט"א.
הארות והערות יתקבלו בברכה.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

שיטות הראשונים

מספר ההזאות לכהן השורף ולכהן גדול: למסקנה, טבילה בזמנה מצוה, ורבי חנינא סגן הכהנים לא מקיש הזאה לטבילה, ולכן כהן גדול ביום הכיפורים אינו צריך הזאה כל שבעה, ואין מזין עליו אלא שלישי ושביעי. ועל כהן השורף הפרה היו מזין מי חטאת כל יום ויום משבעת ימי הפרשה, דמעלה יתירה עשו בפרה. ופסק הרמב"ם כוותיה. וכתב **המאירי** שיש פוסקים להזות גם על כהן גדול כל שבעה.⁵

ימי ההזאה על כהן גדול לפני יום הכיפורים: כתב **המאירי**, ואם חל שלישי או שביעי בשבת, אין בו הזאה. וייראה, שאם חל שלישי בשבת (כגון שג' בתשרי ביום חמישי), אין הזאה אף בשביעי. שאין הזאת שביעי בלא הזאת שלישי כלום. וכן כתב **הרמב"ם** "בשבעת ימים אלו מזין עליו מאפר הפרה, בשלישי להפרשתו, ובשביעי שהוא ערב יום הכיפורים, שְמָא נְטָמָא בְּמֵת וְלֹא יָדַע. וְאִם חָל יוֹם הַשַּׁבָּת בְּשִׁלְיִשִּׁי אוּ בְּשִׁבְעֵי שָׁלוּ, דוֹחִין אֶת הַהֲזָיָה."⁶

ימי ההזאה על כהן השורף הפרה: כתב **הרמב"ם** "כל יום ויום משבעת ימי ההפרשה מזין עליו מי חטאת, שְמָא נְטָמָא לְמֵת וְהוּא לֹא יָדַע; חוּץ מִיּוֹם רְבִיעִי לְהַפְרָשָׁה, שְׂאִינוּ צָרִיךְ הֲזָיָה, לְפִי שְׂאִי אֶפְשָׁר שְׂיִהִיָּה לֹא שְׁלִישִׁי לְטַמְאָתוֹ וְלֹא שְׁבִיעִי, שְׂאִין הֲזָיָה בְּשִׁבְעֵי עוֹלָה מְשׁוּם הֲזִית שְׁבִיעִי עַד שְׂיִזָּה בְּשִׁלְיִשִּׁי מִלְפָּנֶיהָ... בְּרְבִיעִי בְּשַׁבָּת הָיוּ מְפָרְשִׁין אוֹתוֹ, כְּדִי שְׂיַחֲוֹל רְבִיעִי שָׁלוּ לְהִיּוֹת בְּשַׁבָּת, שֶׁהַהֲזָיָה אֵינָה דוֹחָה שַׁבָּת, וּבְרְבִיעִי אֵינוֹ צָרִיךְ הֲזָיָה."⁷

האם ניתן לדחות הזאת שביעי: כתב **הרמב"ם** "מי שהזאה עליו בשלישי ולא הזאה בשביעי, וְשִׁהָה כְּמָה יָמִים - טוֹבֵל בְּכָל יַעַת שְׂיִרְצָה אַחַר הַשְּׁבִיעִי..." וכתב **הראב"ד**, אינו כן בגמרא בקידושין, לעולם מונה שלישי ושביעי, וטובל אחר הזאה.⁸ וכדבריו כתב **המאירי**.⁹

⁵ שלא נאמרו דברים שבסוגיא זו אלא לריש לקיש, שלמד פרישה שבעה מסיני (ראה לעיל ג' ב'). אבל לרבי יוחנן שלמדה ממילואים, הדין נותן להזות עליו כל שבעה בלא שום הפסק, לא משום טהרה, אלא מגזירת הכתוב. **והדברים נראים כדעת ראשון**. מאירי. מקורות: רמב"ם (הל' עבודת יום הכיפורים א, ד; הל' פרה אדומה ב, ד). מאירי (ח' א', ד"ה כה"ג ביום הכיפורים).

⁶ וכן כתב 'ליקוטי הלכות', דהיינו שנדחית הזאה לגמרי. מקורות: רמב"ם (הל' עבודת יום הכיפורים א, ד). מאירי (ח' א', ד"ה כה"ג ביום הכיפורים).

⁷ כתב הכסף משנה, כל יום ויום משבעת ימי ההפרשה מזין עליו וכו', ודלא כרבי יוסי, דיחידאה הוא. ועוד, דבפ"ק דיומא סבר רבא דלא כוותיה. מקורות: רמב"ם (הל' פרה אדומה ב, ד).

⁸ וכן תמה הכסף משנה, דהא אמרינן בקידושין פרק האומר (ס"ב א') "וְהִזָּה הַטָּהוֹר עַל הַטָּמֵא בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי" למה לזי איצטריך סלקא דעתך אמינא שלישי למעוטי שני, שביעי למעוטי ששי, דקא ממעט בימי טהרה; אבל היכא דקא עבד בשלישי ובשמיני, דקא מפיש בימי טהרה, אימא שפיר דמי, קמ"ל ועיי"ש.

⁹ אע"פ שמאחר הזאתו מטומאתו אין מדקדקין בכך, אלא כל שלא יהא בין הזאה ראשונה לשניה יותר משלושה ימים, דיו. מקורות: רמב"ם וראב"ד (הל' פרה אדומה יא, ב). מאירי (ח' א', ד"ה כהן גדול ביה"כ).